

Musik till häst

Livgardets Dragonmusikkår ~ Dirigent David Björkman

BERIDNA HÖGVAKTEN

Musik till häst

Livgardets Dragonmusikkår och Föreningen för den Beridna Högvakten ger nu ut ”Musik till häst”. Vi hoppas att Du ska njuta av musiken och att Du även ska intressera andra för Dragonmusikkåren och dess musik.

Idag består Dragonmusikkåren av 30 professionella musiker, som under sin konstnärlige ledare David Björkman utvecklat sin repertoar såväl som sin musikaliska kvalitet. För att visa bredden i Dragonmusikkårens utbud bjuder vi denna gång även på annan musik än traditionella marscher.

Dragonmusikkåren och Beridna Högvakten har ett uppdrag att sprida kunskap om traditionen med musik till häst. Den traditionen är unik och väl värd att förvalta och utveckla. Det gör vi tillsammans i september varje år genom en turné som går till platser i olika delar av landet. Vi vill ge medlemmar i föreningen och andra ute i landet möjlighet att ta del av vad Dragonmusikkåren kan erbjuda både med och utan hästar.

I november varje år arrangerar vi i samverkan även en mycket uppskattad konsert med Dragonmusikkåren i Konserthuset i Stockholm.

Samarbetet mellan Dragonmusikkåren och Beridna Högvakten bygger på att Beridna Högvakten köper in och finansierar hästarna som Försvarsmakten/Livgardet disponerar. Det kan föreningen göra tack vare främst 25 000 medlemmar runt om i landet.

Ett varmt tack till Stiftelsen Militär fonden för värdefullt bidrag till inspelningen av ”Musik till häst”.

Välkommen att ta del av informationen i foldern. Lyssna och njut!

Roger Lodin
Chef Försvarsmusiken

Olof Karlander
Kanslichef Beridna Högvakten

Livgardets Dragonmusikkår

Dragonmusikkåren är en av Försvarsmaktens tre professionella musikkårer och kan räkna sina anor till 1500-talet när Gustav Vasas ryttarförband sattes upp. Den är unik, då det är en av få beridna musikkårer i världen. Kåren rider i täten för den beridna vaktparaden genom Stockholm till Kungliga slottet och paraden ses som en av Stockholms största turistattraktioner. Livgardets Dragonmusikkår är stationerad på Livgardets Kavallerikasern i Stockholm, där även omkring 70 av Beridna Högvaktens hästar finns. Musikkåren består av 27 bleckblåsare och tre slagverkare. Dragonmusikkåren spelar både till häst och till fots och har även en bred konsertverksamhet runt om i Sverige. Varje år genomför kåren cirka 140 spelningar, varav c:a 45 är beridna vaktparader.

Till parad bär Dragonmusikkåren en uniform av äldre modell (m/1895). På den tiden var det en fältuniform, men nu används den som paraduniform i tre olika utföranden; Stor parad, liten parad och daglig dräkt.

Det unika är vardag för Dragonmusikkåren – varje dag, året runt. Under somrarna ser ni Dragonmusikkåren på väg till Kungliga slottet, en annan period kan vara en vecka i Afghanistan eller så hörs kåren spela på något av landets regementen. Musikkårens repertoar spänner över musikens många fält; från en ensam signalgivare till sextett, från underhållningsband till majestätska symfoniska verk för stor brassensemble. Musikkårens chefsdirigent och konstnärlige ledare är sedan 2016 musikdirektör David Björkman.

Foto: Marielle Andersson Gueye

Musik till häst – en lång tradition

Att en beriden grupp människor leds eller beledsagas av musiker till häst är en mycket gammal tradition – det må vara jaktsällskap med jakthorn eller processioner och parader med musik i spetsen. Trumpetarkårer av samma typ som vid andra europeiska furste- och kungahov har förekommit i Sverige åtminstone sedan Gustav Vasas tid, det visar räkenskaper från 1500-talet. Alltsedan dess har vi här haft en kontinuerlig tradition med beriden musik knuten till livtrupper och kavalleri, med naturtrumpeter och alltsedan 1600-talet pukor efter förebild från de osmanska mehter.

Trumpetare beledsagade monarker och adelsmän, personer som också var regementschefer vid livtrupper och kavallerienheter. Trumpeten har varit ett instrument knutet till Europas furstlighet, adel och kavalleri, och dess utövare hade privilegier. Vid exercis och i krigstjänst tjänstgjorde enskilda trumpetare och pukslagare med signaler som kommandon och meddelanden. Trumpetarkårens musik däremot, med fyra trumpeter eller flera, var till för ceremoni, parad, eskort och underhållning. Den karakteristiska klangen av fanfartrumpeter (med enkel eller, som signaltrumpeter, dubbel rörslinga) har följt och kännetecknat kavallerimusiken sedan århundraden. Men svenska beridna musikkårer har klingat olika genom tiderna. Deras instrumentation och antalet musiker har varierat över tiden.

Trumpetarkårer med enbart naturtrumpeter kunde spela fanfarmarscher med begränsat tonförråd som främst byggde på durtreklanger. I början av 1800-talet började man komplettera dessa kårer med instrument för melodiskt spel. Wilhelm Wieprecht i Preussen tog initiativ till sådan s.k. harmonimusik på 1820-talet, men vid K 1 tycks harmonimusik ha förekommit tidigare ändå. Likt preussiska motsvarigheter brukade en svensk kavallerimusikkår från tiden c:a 1830-1840 innehålla kenthorn, försedda med klaffar, och dragbasuner med diatoniskt tonförråd samt valthorn (naturhorn) och trumpeter.

Från 1840-talet och framåt infördes nya mässingsinstrument med ventiler och besättning typisk för svenska förhållanden. I sådana fanfarmarscher som band 2, 5, 6 och 9 på denna CD fick den mjuka klangen från kornetter, alt- och tenorhorn,

tenorbasuner och bastuba kontrastera mot trumpeternas mer briljanta; piccolostämmor kunde utföras på liten kornett i Ass. Sådan besättning bibehölls vid K 2 till avvecklingen 1927. K 1:s musikkår tillfördes träblåsinstrumenten flöjt och klarinetter år 1909, och dess tradition fortsattes av Beridna avdelningen ur Stockholmsmusiken (1971-1992).

Under en period vidtog så Arméns resp. Livgardets Dragontrumpetarkårer med värnpliktiga musiker (1990 Arméns Dragontrumpetare, 1992 Arméns Dragontrumpetarkår och 1994 Livgardets Dragontrumpetarkår). Där återinfördes för den beridna musiken en ren mässingsbesättning, där instrument av svensk typ ersattes av andra instrumentmodeller (trumpeter, tubor och euphonium). Från och med 2008 heter kåren Livgardets Dragonmusikkår, nu med utbildade yrkesmusiker.

Beridna musikkårer förekom i ett flertal europeiska länder fram till tiden för andra världskriget och har även senare kunnat höras i London och Paris. I Sverige som i andra länder har de också musicerat till fots och givit konserter för allmänheten. I konsert framträder Dragonmusikkåren som större brass band med trumpeter, cornet à piston, valthorn, tromboner, euphonium/baryton och bastuba samt slagverk.

Foto: Marielle Andersson Gueye

Att musicera till häst är att samtidigt utöva två konster: ridkonst och musik. En beriden musiker får lära sig att beakta hästens rörelser och rida på lös tygel, huvudsakligen med hjälp av sits och skänklar; pukahästen har extra tyglar fästa vid stigbyglarna. Huruvida hästar är musikaliska eller ej, därom har det faktiskt tvistats. Oumbärliga är de, och även de måste utbildas för att vänjas vid sin del i arbetet och vid de blänkande musikinstrumentens klinger.

Ann-Marie Nilsson

David Björkman, bördig från Skellefteå, är en av Sveriges mest efterfrågade dirigenter. Han dirigerar både symfonisk repertoar och opera med Sveriges mest framstående orkestrar och operahus. 2004 tog Björkman emot Svenska Dirigentpriset och 2008 vann han 2:a pris i den internationella Prokofiev-tävlingen i St Petersburg i konkurrens med 50 deltagare.

Han har en bred repertoar och har uruppfört närmare 50 orkesterverk och är återkommande gäst i orkestrar runt om i Norden. Sedan 2016 är han chefsdirigent för Livgardets Dragonmusikkår.

Foto: Christian Ekstedt

Livgardets Dragonmusikkår

Trumpet/Kornett

Gustav Lundström, konsertmästare
Michael Andréasson
Tobias Bjelovuk
Martin Conradsson
Filip Ejmunds
Christer Fredriksson
Olle Hedström Berg
Carl Jonsson*
Joachim Müller
Martin Re
Martin Thorell*

Valthorn

Alice Bautista Palm
Anna Bjelovuk
Ellen Rydelius
Maria Wiskari

Eufonium/Bariton

Anders Alhbin
Emil Andersson
Andreas Lundin
Fredrik Suhari

Trombon

Jens Dohlin
Olov Wimark
Emil Fåglefelt, bastrombon

Tuba

Göran Christensen
Carl Hellman*
John Lundqvist
Anton Svanberg*

Slagverk

Christian Ekstedt
Joel Eliasson
Magnus Olsson

* Vikarie

Var med Du också

Sedan 1987 är det Föreningen för den Beridna Högvakten som köper in och utbildar hästarna som används i Dragonmusikkåren och de beridna paraderna. Föreningen svarar dessutom för huvuddelen av de direkta omkostnaderna för de 80 hästar som behövs för verksamheten.

Idag har föreningen c:a 25 000 medlemmar. Ska vi klara denna viktiga uppgift behöver vi dock hela tiden bli fler.

Bli därför medlem Du också genom att gå in på www.beridnahogvakten.se, kontakta kansliet genom att ringa 08 – 667 77 30 eller sätt in medlemsavgiften på plusgironummer 901550-4. Ange Ditt namn och adress.

För Dig som är över 26 år är avgiften 250 kr, under 26 år 125 kr. För familjemedlemmar på samma adress är avgiften 125 kr om Du är över 26 år och 75 kr om Du är under 26 år.

Som medlem får Du del av flera fina förmåner, som Du kan läsa om på www.beridnahogvakten.se.

Hästarna i Dragonmusikkåren

Dragonmusikkåren behöver normalt 19 hästar, som representerar tre raser. De två pukhästarna är av *shireras*, världens största häst med en vikt på c:a 900 kg. Färgen är svart med vita strumpor. De kommer efter regementstrumslagaren, som rider på ett *svenskt varmblod*. I första raden efter pukhästarna kommer fyra resliga skimlar/vita hästar som är från det tjeckiska nationalstuteriet i Kladruby och kallas *Altkladruber*. Övriga hästar är *svenska varmblod*, som alla är fuxar/rödbruna.

Pukhästen Tor med pukslagaren Christian Ekstedt.

Foto: Mia Litström

Musik till häst

Livgardets Dragonmusikkår ~ Dirigent David Björkman

1 Beridna Högvaktens Jubileumsmarsch 2:45
Jakob Sandberg	10 Värmlandsvisan 2:15
Anonymus (arr.: D. Björkman)
2 Livgardets dragoners marsch,
”Dragonerna komma” 3:04
Aron Ericson (arr.: Å. Edenstrand)	11 Under blågul fana 2:47
Viktor Widqvist
3 Galoppmarsch 2:11
Gustaf Svensson (arr.: Å. Edenstrand)	12 Festmarsch 3:18
Aurora Gyllenhaal (arr.: D. Björkman)
4 Intåg i sommarhagen 4:48
Wilhelm Peterson-Berger (arr.: Sven Samuelsson)	13 Drottningens av Saba festmarsch 2:21
Hugo Alfvén (arr.: D. Björkman)
5 Gardeshusaren 1:57
Anonymus (arr.: Å. Edenstrand)	14 Marche till Riksdagen 1789 4:12
Joseph Martin Kraus
(arr.: J.F. Grenser/D. Björkman)
6 Providentiae Memor 1:22
Louis Schröder (arr.: Å. Edenstrand)	15 March for beasts 3:07
Daniel Nelson
7 Sommarsång 2:29
Wilhelm Peterson-Berger (arr.: J. Johansson)
Solist: Gustav Lundström	16 Hertigen av Västerbotten 2:42
Per Berg (arr.: Å. Edenstrand)
8 Marcia Carolus Rex 2:08
Wilhelm Harteveld (arr.: E. Hessler)	17 Walking my baby back home (to K1) 3:10
Roy Turk/Fred E Ahlert (arr.: L. Almqvist)
Solist: Olle Hedström Berg
9 Fd Livgardets till häst marsch 2:34
Aron Ericson (arr.: Å. Edenstrand)	Total tid: 47:20

Inspelad i Nacka Aula i mars 2018

Inspelningstekniker: Michael Dahlvid, Joar Hallgren

Editering: Joar Hallgren, Lars Nilsson

Mixning och mastering: Lars Nilsson, Nilento Studio

Koordinator: Jenny Nilsson

Foto omslag: Christian Ekstedt

Layout: Bosse Nilsson, Man & Mouse